

Kášová Martina

Doc. PhDr., PhD., Inštitút germanistiky, Filozofická fakulta,
Prešovská univerzita v Prešove,
15, 17. novembra Str., Prešov, 080 01, Slovensko
martina.kasova@unipo.sk

Tomášiková Slavomíra

Doc. PaedDr., PhD., Inštitút germanistiky, Filozofická fakulta,
Prešovská univerzita v Prešove,
15, 17. novembra Str., Prešov, 080 01, Slovensko
slavomira.tomasikova@unipo.sk

**BILINGUAL LEXICOGRAPHY AT
LAW AND ECONOMIC FIELDS**

Abstract: In our contribution we deal with the issue of bilingual and monolingual dictionary for the needs of foreign language teaching as well as translators. In compiling dictionaries, the author must take into account not only the target group of users of the language, but also its function (receptive and productive). Corpus our dictionary Slovak forms multi-word naming the fields of finance, banking and law. We mentioned naming translated into German and analyzed in terms of translology.

Keywords: law, finance, management, bilingual dictionary, translology
JEL Classification: K29, M14, M20, M21

**BILINGVÁLNA LEXIKOGRAFIA V OBLASTI PRÁVA
A HOSPODÁRSTVA**

Abstrakt: V našom príspevku sa zaoberáme problematikou dvoj-jazyčného a jednojazyčného slovníka pre potreby výučby cudzieho jazyka ako aj pre prekladateľov. Pri zostavovaní slovníkov musí autor zohľadniť nielen cieľovú skupinu používateľov jazyka, ale aj jeho funkciu (receptívnu alebo produktívnu). Korpus nášho slovníka tvoria slovenské viac-slovné pomenovania z oblasti práva, finančníctva, bankovníctva a zákona. Uvedené pomenovania sme preložili do nemeckého jazyka a analyzovali z translologického hľadiska.

Kľúčové slová: právo, financie, hospodárstvo, bilingválny slovník, translológia

Teoretické poznámky

Neoddeliteľnou súčasťou výučby cudzieho jazyka pre učiteľov, ale hlavne pre budúcich prekladateľov je dvojjazyčný slovník. Bežný po-

užívateľ slovníka siaha po slovníku pri hľadaní adekvátneho výrazu pri preklade z východiskového jazyka do cieľového jazyka alebo naopak, pričom očakáva jasný a jednoznačný ekvivalent. Erudovaný používateľ slovníka si je vedomý problémov súvisiacich s nejednoznačným priradením výrazu východiskového jazyka k výrazu cieľového jazyka bez užšie špecifikovaného kontextu. Obidve tieto skupiny používateľov musí lexicograf pri zostavovaní slovníka zohľadniť. Musí sa rozhodnúť nielen pre cieľovú skupinu, ale aj pre funkciu, ktorú má daný slovník spĺňať, t. j. či bude slúžiť na porozumenie textu alebo na jeho tvorbu.

V porovnaní s jednojazyčným slovníkom považujú nemeckí lingvisti Kromann, Riiber a Rosbach (1984: 208) za slabú stránku dvojjazyčných slovníkov skutočnosť, že autori takýchto slovníkov nezohľadňujú odlišné požiadavky na prekladový slovník pri recepcii a produkcii cudzojazyčného textu. Je totiž problematické zachytiť v dvojjazyčnom slovníku požiadavky a potreby používateľa jedného aj druhého jazyka. Preto je pri tvorbe slovníka potrebné rozlišovať funkciu slovníka zameranú na tvorbu cudzojazyčného textu a na druhej strane na jeho recepciu. Slovníky orientované na tvorbu textu sa označujú ako aktívne a na recepciu ako pasívne slovníky. Uvedení autori vychádzajú vo svojej typológii slovníkov z predpokladanej odlišnej jazykovej kompetencie používateľa slovníka podľa toho, či používateľ recipuje text z cudzieho jazyka do materinského alebo z materinského do cudzieho jazyka.

Relevantnú typológiu slovníkov ponúka Hausmann (1988: 138), podľa ktorého spočíva základná funkcia dvojjazyčného slovníka v preklade. Z tohto hľadiska rozlišuje medzi „herübersetzender“ resp. „pasívnou“ funkciou (ide o preklad z cudzieho jazyka do materinského jazyka) a „hinübersetzender“ resp. „aktívnou“ funkciou (preklad z materinského do cudzieho jazyka). Smer prekladu je preňho smerodajným aspektom. Pasívna funkcia súvisí s recepciou a aktívna s produkciou textu.

Schneider (1998: 22) konštatuje medzi receptívnym a produktívnym používateľom slovníka nasledovné rozdiely:

receptívny používateľ

- chce porozumieť
- vychádza z akustickej alebo vizuálnej predlohy cudzieho jazyka
- chce riešiť momentálny problém
- chce konzultovať čo najskôr
- orientuje sa na význam
- sústreď sa na analýzu významu jednej lexémy

produktívny používateľ

- chce s jazykom pracovať / konať
- vychádza z myšlienkového konceptu alebo predlohy materinského jazyka
- chce si niečo uchovať natrvalo
- počká s konzultáciou
- orientuje sa na formu a význam
- okrem sémantických súvislostí zohľadňuje aj morfosyntaktické

Tieto funkcie slovníkov ovplyvňujú podľa do značnej miery aj mikro-, resp. makroštruktúru, ktoré sú v slovníkoch zastúpené odlišne.

Najdôležitejšou súčasťou slovníka je lema, heslo. Zatiaľ čo obsah lemy tvorí mikroštruktúru, súhrn všetkých lem v slovníku sa zaraďuje do makroštruktúry. Mikroštruktúra poskytuje informácie časti makroštruktúry, ktorej predchádza lema. Súhrnným názvom mikro- a makroštruktúry je zoznam slov (Wortliste). Všetky časti slovníka, ktoré nepatria do makroštruktúry, tvoria tzv. textovú rámcovú štruktúru (Bendikt 2010: 26). Takáto štruktúra môže pozostávať z tzv. vonkajších textov, ktoré tvoria napr. predslov, pokyny k používaniu slovníka a pod.

Niektorí autori chápu makroštruktúru ako počet záznamov - lem (Rey-Debove 1970: 26). Wiegand a Kučera (1981: 100) definujú makroštruktúru ako „množstvo relácií medzi lemmami slovníka“. Zatiaľ čo makroštruktúra a súbor lem sa podľa Wieganda navzájom odlišujú, Rey-Debove ich považuje za totožné pojmy.

Podľa Schaedera (1987: 56) sa makroštruktúra slovníka týka kvantitatívnych, ale aj kvalitatívnych znakov, takisto aj úvodnej a záverečnej časti slovníka. K úvodnej a záverečnej časti slovníka patria napr. úvodné slovo, pokyny na použitie slovníka, zoznam skratiek a pod. Slovník s pasívnou funkciou by mal mať podľa Hausmanna (1977: 380) extenzívnu makroštruktúru a slovníky s aktívnou funkciou by mali obsahovať intenzívnu mikroštruktúru. Výber lem v dvojjazyčnom slovníku je podľa neho pri rovnakom východiskovom jazyku odlišný. Aktívny slovník obsahuje menší počet lem ako pasívny slovník, ktorý má mať rozsiahlejšiu makroštruktúrou pri rovnakom východiskovom jazyku. Makro- aj mikroštruktúra mono- a bilingválnych slovníkov je veľmi podobná, pretože dvojjazyčná lexikografia vychádza zo štruktúry jednojazyčného slovníka. Mikroštruktúra sa na rozdiel od makroštruktúry zaoberá výstavbou a obsahom hesiel. Heslo v dvojjazyčnom slovníku je podľa Wieganda (1989: 380) zostavené takýmto spôsobom: lema, gramatický údaj, údaje o výslovnosti a sémantické ekvivalenty.

Mikroštruktúru dvojjazyčných slovníkov rozdeľuje Sarolta (1996: 43) do troch typov:

a) integrovaná, b) čiastočne integrovaná, c) neintegrovaná.

Integrovaná mikroštruktúra zaraďuje viacslovnú jednotku do štruktúry polysémie (ekvivalencie), čiastočne integrovaná zaraďuje časť viacslovnej jednotky do štruktúry polysémie (ekvivalencie) a zvyšok poukazuje do samostatnej syntagmatickej časti. Neintegrovaná mikroštruktúra, ktorá sa častejšie vyskytuje v dvojjazyčných ako jednojazyčných slovníkoch, rozdeľuje polysémickú štruktúru a viacslovnú jednotku, pričom viacslovná jednotka môže byť zaradená v syntagmatickej časti podľa rôznych princípov (abecedne, kategoriálne abecedne). Posledný uvedený typ mikroštruktúry využije používateľ

hlavne v prípade, ak používa slovník receptívne. Tieto mikroštruktúry sú relevantné v prípade, ak má lema viac významov.

Keďže v našom výskumnom korpuse, ktorý tvoria viacslovné pomenovania, ide o špecifickú slovnú zásobu, patriacu do odborného jazyka, tvoria lemy nášho slovníka špecifické odborné významy.

Základná typológia slovníkov vychádza z prístupu spracovanie lexémy. Ak sa autor slovníka sústreďuje na opis významu, ide o semaziologický slovník. Pri opačnom prístupe, teda v prípade, ak je obsah daný a je potrebné hľadať formu, pomenovanie, ide o onomaziologický slovník. Semaziologické slovníky poskytujú informácie o význame lexikálnych jednotiek, ktoré sú usporiadané abecedne. Ich hlavná funkcia spočíva v porozumení, recepcii textu. Onomaziologické slovníky predstavujú protipól k semaziologickým slovníkom, poskytujú označenia k významom, veciam, dejom a sú zamerané na produkciu textu.

Klasickým príkladom semaziologického slovníka je jednojazyčný výkladový nemecký alebo slovenský slovník, ktorých lemy poukazujú na integrovanú mikroštruktúru, t. j. lexéma je zaradená do štruktúry polysémie, napr. lexéma *Bank*¹ má v nemeckom výkladovom slovníku DWDS nasledujúcu mikroštruktúru:

Bank 1:

S₁: Sitz für mehrere Personen nebeneinander, meist aus Holz umgangssprachlich, übertragen: auf die lange Bank schieben = etw. aufschieben ohne Ausnahme: ihr habt es (alle) durch die Bank missverstanden.

S₂: Handwerkstisch.

S₃: Zusammenballung, Anhäufung

a) von Sand,

b) von Gestein,

c) von Wolken.

Bank 2:

S₁: Institution, Gebäude für die Abwicklung von (gewerbsmäßigen) Geldangelegenheiten.

S₂: Geldeinsatz eines einzelnen im Glücksspiel, der gegen alle übrigen spielt, sicherer Tipp beim Toto umgangssprachlich.

K receptívnym používateľom slovníka patria žiaci a študenti základných a stredných škôl, ktorí ich využívajú pri osvojovaní si slovnej zásoby cudzieho jazyka a na riešenie problémov s porozumením. Takýto prístup umožňujú klasické dvojjazyčné semaziologické slovníky,

---

¹ <http://www.dwds.de/?qu=bank>

v ktorých sú lemy väčšinou usporiadané abecedne. Pri zostavovaní takehoto slovníka musí autor zohľadniť typ používateľa, jeho potreby, musí si uvedomiť, že relevantná je analýza jazykového znaku aj semémy vo východiskovom aj cieľovom jazyku.

Monolingválne výkladové slovníky slúžia hlavne na recepciu cudzojazyčného textu, ktorý môže používateľ následne prekladať do materinského jazyka. Slovník môže teda spĺňať obidve funkcie, receptívnu aj produktívnu. Predpokladom však je, že používateľ jazyka je odborník, nie laik. Pod odborníkom chápeme v tomto kontexte nielen germanistu učiteľa, prekladateľa, ale aj študentov daných odborov, ktorí by v rámci získavania cudzojazyčnej kompetencie mali uvedený typ slovníka bežne používať.

Opačný prístup ponúkajú onomaziologické slovníky, v ktorých je slovná zásoba usporiadaná podľa onomaziologických paradigiem (napr. právo, hospodárstvo). Lemy patriace do jednotlivých paradigiem sú usporiadané takisto podľa abecedy.

K výhodám onomaziologického slovníka patria tieto aspekty:

1. zásoba slov poskytuje rečníkom pomoc v núdzových situáciách (kázeň, sekretárky, písanie listov),
2. ľahšie učenie sa cudzích jazykov cez lepšiu zapamätateľnosť v súvislostiach,
3. spoznávanie jemných sémantických rozdielov,
4. pomoc pri preklade,
5. porovnanie významov lexém v rôznych dialektoch, jazykoch,
6. porovnanie slovnej zásoby dvoch kultúr alebo historických období.

Najznámejším onomaziologickým slovníkom je *Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen* (Nemecká slovná zásoba podľa lexikálno-onomaziologických paradigiem) od autora Dornseiffa, ktorý vyšiel po prvýkrát v roku 1933. Najnovšie vydanie spracoval v roku 2004 Quasthoff pod rovnakým názvom, slovník však rozšíril o viac ako 30% nových slov. Slovník obsahuje 970 lexikálno-onomaziologických paradigiem. Medzi nové paradigmy patria napr. burza, šport, doprava.

V rámci už prebiehajúceho projektu KEGA² plánujeme preložiť vybrané paradigmy do slovenského jazyka. Ide o výskum v oblasti porovnávacej lexikografie, resp. lexikológie, morfológie, syntaxe a štylistiky. Zároveň je to aj experimentálny výskum v oblasti korpusovej lingvistiky, ktorý umožní skúmať kolokačné profily vybraných lexikálno-

² KEGA 005PU-4/2015 Onomaziologický kontrastívny výskum vybraných lexikálno-onomaziologických paradigiem v nemeckom a slovenskom jazyku (2015-2017).

onomaziologických paradigiem nemeckého a slovenského jazyka hlavne pre prekladateľskú činnosť. Často sa totiž pri preklade postupuje intuitívne (individuálny mentálny lexikón) bez možnosti nájsť priamu paralelu k danej kolokácii v prekladovom slovníku, ba dokonca ani v jednojazyčnom výkladovom slovníku.

Teoretickým východiskom nášho výskumu bude teória významu, ktorej súčasťou je skúmanie používania a správania sa kolokácií v rámci jednotlivých onomaziologicko-lexikálnych paradigiem. Vo vzťahu k metodike hľadania ekvivalentov sa uplatňuje pre identifikáciu kolokácie ako najefektívnejší prístup kontrastívne porovnanie s iným jazykom (napr. Čermák 1995, Hausmann 1977, 1988). Vydaný slovník má slúžiť študentom prekladateľom ako jeden z primárnych študijných materiálov a zároveň je určený bežným i profesionálnym používateľom jazyka. Pôjde o prekladový typ slovníka. Výrazný aplikačný rozmer sa dosiahne uvádzaním cudzojazyčného i materinského ekvivalentu.

Ako príklad prekladu z Quasthoffovho onomaziologického slovníka sme sa rozhodli uviesť paradigmu *právo*, ktorá pre prekladateľov nemeckého a slovenského jazyka predstavuje najproblematickejšiu oblasť z dôvodu odlišnosti právnych systémov porovnávaných jazykov. Prekladatelia sú odkázaní na bežne prístupné dvojjazyčné slovníky, ktoré však často obsahujú neadekvátne výrazy a nerešpektujú spomínanú odlišnosť právneho systému.

Navrhovaný preklad lexikálno-onomaziologickej paradigmy - právo:

21. právo, etika - názov lexikálno-onomaziologickej paradigmy

21.1 čestný - odkazovacia časť

svedomitosť; dobrá kvalita; - časť foriem paradigmy

čestnosť, poctivosť, vytrvalosť, spoľahlivosť.

Dôležitou súčasťou výskumu bude určenie frekvencie výskytu daných lexém v Slovenskom národnom korpuse.

Fokusom nášho výskumu je slovník vybraných dvojslovných pomenovaní zo slovenského jazyka a ich preklad do nemeckého jazyka. Viacslovné pomenovania sme do slovníka vybrali na základe vybraných paradigiem z oblasti práva, finančníctva, bankovníctva, zákona. Ide o prekladový, bilingválny slovník pre prekladateľov zo slovenského do nemeckého jazyka, zameraný na produkciu textu („hinübersetzende“ - aktívna funkcia). Pre zostavenie takéhoto slovníka je potrebné definovať a následne konfrontatívne porovnať viacslovné pomenovania v slovenčine a nemčine.

Viacslovné pomenovania (ďalej len ako VP) sa definujú ako lexikálne jednotky, ktoré svojou formou prekračujú rozsah jedného plnovýz-

namového slova, avšak pomenúvajú denotáty, ktoré jazykové spoločenstvo chápe ako ucelené. Nemecká jazykoveda pozná viacero termínov, ktoré môžeme vnímať ako VP. Sú to Wortverbindung, Mehrworteinheit, Mehrwortlexem, Mehrwortkombination, mehrgliedrige lexikalische Einheit.

VP sa vyskytujú najmä v odbornom jazyku, v ktorom sú súčasťou terminologického systému z vybraného odboru, a preto sa nazývajú aj viacslavnými termínmi (Möhn 1986: 114) a zároveň môžu nahrádzať termín slovné spojenie (Wortverbindung) alebo syntaktická konštrukcia (Wortgruppe³) (DIN 2330, 1993: 6.2.2, citované podľa Roelcke 2012: 70). Odborný jazyk teda zaraďuje k VP aj kompozitá (Zusammensetzungen) a už spomínané syntaktické konštrukcie (Wortgruppen) (Fluck 1984: 56). Vlastnosti, ktorými sa VP odlišujú od jednoslovných pomenovaní, môžeme rozdeliť do dvoch skupín. V skupine pozitívnych vlastností sa nachádza ich lepšia čitateľnosť, zrozumiteľnosť, odpadá príznak pojmovej nejasnosti, resp. nepresnosti tým, že pomenovanie je presnejšie vymedzené. K negatívnym vlastnostiam v druhej skupine patrí menšia výrazová zovretosť, ako aj rozličné nároky na využitie v rozličných textových a cieľových skupinách.

Pri preklade VP je potrebné vychádzať z východiskového jazyka a prekladané reálie adekvátne preniesť do cieľového jazyka.

Korpusové výskyty

Korpusové údaje použité v praktickej časti sme získali z pripravovaného šesťjazyčného slovníka dvojslovných pomenovaní⁴, ktorého súčasťou je preklad do nemeckého jazyka. Lexéma *slovník* sa v skúmanom korpuse nachádza v nasledovných pätnástich podobách. Potvrďuje sa, že na rozdiel od slovenčiny, pre ktorú je najproduktívnejším slovtvorným typom derivácia a s ňou súvisiaci mnohopočetný výskyt viacslavných (najmä dvojslovných) pomenovaní, zložených z dvoch autosémantických komponentov v zložení adjektívum (A) a substantívum (S), je pre nemčinu z pohľadu slovtvorby typická kompozícia, vo výnimočných prípadoch dvojslovný tvar, prípadne oba tvary.

Tabuľka 1. Lexéma *slovník*

slovník	výkladový slovník	2	2	A+S	das Bedeutungswörterbuch
---------	-------------------	---	---	-----	--------------------------

³ DUDEN charakterizuje termín Wortgruppe ako skupinu k sebe patriacich slov a ako synonymné varianty uvádza Fügung a Idiom. In:

<http://www.duden.de/rechtschreibung/Wortgruppe>.

⁴ Výskum sa realizoval na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove v rokoch 2012-2015 v rámci projektu APVV-0342-11. Vydanie slovníka je naplánované na jeseň 2016.

	etymologický slovník	2	2	A+S	das etymologische Wörterbuch
	nářečový slovník	2	2	A+S	das Mundartwörterbuch
	prekladový slovník	2	2	A+S	das Übersetzungswörterbuch
	terminologický slovník	2	2	A+S	das terminologische Wörterbuch
	biografický slovník	2	2	A+S	das biographische Wörterbuch
	vreckový slovník	2	2	A+S	das Taschenwörterbuch
	dvojjazyčný slovník	2	2	A+S	das zweisprachige Wörterbuch
	retrográdný slovník	2	2	A+S	das rückläufige Wörterbuch
	synonymický slovník	2	2	A+S	das Synonymwörterbuch
	průručný slovník	2	2	A+S	das Handwörterbuch
	elektronický slovník	2	2	A+S	das elektronische Wörterbuch
	encyklopedický slovník	2	2	A+S	das enzyklopädische Wörterbuch
	náučný slovník	2	2	A+S	das Konversationslexikon
	pravopisný slovník	2	2	A+S	das orthographische Wörterbuch

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Do oblasti **hospodárstva** patria výrazy, ktoré sme sa rozhodli bližšie špecifikovať: hospodárstvo, firma, financie/financovanie, záväzky/záväzkov, podnik/podnikanie/podnikateľ, manager/manažér/ manažérka, manažment a marketing.

Lexéma *hospodárstvo* vo forme A+S sa v korpuse vyskytlo 16x, jeho nemecký ekvivalent je vo všetkých prípadoch kompozitum. Ide o dvojslovné kompozitá v tvare substantívum (S) + S, v jednom prípade o adjektívum (A) + S (die Nationalwirtschaft), v troch o verbum (V) + S (die Lager- Wohnungs- und Abfallwirtschaft) a v jednom prípade ide o trojslovné kompozitum V + A + S (die Heizkraftwirtschaft).

Tabuľka 2. Lexéma **hospodárstvo**

hospodárstvo	chrámové hospodárstvo	2	2	A+S	die Tempelwirtschaft
	národné hospodárstvo	2	2	A+S	die Nationalwirtschaft
	trhové hospodárstvo	2	2	A+S	die Marktwirtschaft
	vodné hospodárstvo	2	2	A+S	die Wasserwirtschaft
	cestné hospodárstvo	2	2	A+S	die Straßenwirtschaft
	lesné hospodárstvo	2	2	A+S	die Forstwirtschaft
	svetové hospodárstvo	2	2	A+S	die Weltwirtschaft
	naturálne hospodárstvo	2	2	A+S	die Naturwirtschaft
	kalové hospodárstvo	2	2	A+S	die Schlammwirtschaft

	rybné hospodárstvo	2	2	A+S	die Fischwirtschaft
	poľné hospodárstvo	2	2	A+S	die Feldwirtschaft
	závlahové hospodárstvo	2	2	A+S	die Bewässerungs- wirtschaft
	skladové hospodárstvo	2	2	A+S	die Lagerwirtschaft
	bytové hospodárstvo	2	2	A+S	die Wohnungs- wirtschaft
	odpadové hospodárstvo	2	2	A+S	die Abfallwirtschaft
	tepelné hospodárstvo	2	2	A+S	die Heizkraft- wirtschaft

Zdroj: Kášová, Tomášiková

V príkladoch spojených s lexémou *firma* (13) sme zaznamenali nie len kalkový „preklad“ internacionalizmom die Firma, ale aj nemeckým synonymom das Unternehmen. Dvojslovné kompozitá majú tvar V + S (5x) (Speditions-, Liefer-, Verleih-, Berater- und Handelsfirma), ostatné S + S. Špeciálnym prekladom je das Brokerage-Unternehmen, teda preklad pomocou francúzskeho termínu Brokerage. Doslovný preklad je maklérska firma.

Tabuľka 3. **Lexéma firma**

firma	špeditárska firma	2	2	A+S	die Speditionsfirma
	strojárská firma	2	2	A+S	die Ingenieurgesellschaft
	farmaceutická firma	2	2	A+S	das Pharmaunternehmen
	počítačová firma	2	2	A+S	die Computerfirma
	dodávateľská firma	2	2	A+S	die Lieferfirma
	distribučná firma	2	2	A+S	die Verleihfirma
	sprostredkovateľská firma	2	2	A+S	das Brokerageunternehmen
	reklamná firma	2	2	A+S	das Werbeunternehmen
	poradenská firma	2	2	A+S	die Beraterfirma
	obchodná firma	2	2	A+S	die Handelsfirma
	garážová firma	2	2	A+S	die Garagenfirma
	materská firma	2	2	A+S	die Mutterfirma
	dcérska firma	2	2	A+S	die Tochterfirma

Zdroj: Kášová, Tomášiková

V pomerne nízkom zastúpení sa v korpuse vyskytla lexéma *financie* a *financovanie*. Dvojslovný preklad die öffentlichen Finanzen a die indirekte Finanzierung kopíruje slovenskú podobu slovného spojenia verejné financie a nepriame financovanie (A + S). Zloženie kompozít je adjektívne (A + S) (die Dirket-, und Fremdfinanzierung) a substantívne (S + S) (die Staats-, - und Betriebsfinanzen). Keďže je nemčina analytickým jazykom, ku všetkým výrazom patrí nevyhnutne aj člen.

Tabuľka 4. Lexéma financie a financovanie

financie	verejné financie	2	2	A+S	die öffentlichen Finanzen
	štátne financie	2	2	A+S	die Staatsfinanzen
	podnikové financie	2	2	A+S	die Betriebsfinanzen
financovanie	nepriame financovanie	2	2	A+S	die indirekte Finanzierung
	priame financovanie	2	2	A+S	die Direktfinanzierung
	vonkajšie financovanie	2	2	A+S	die Fremdfinanzierung

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Do oblasti hospodárskej terminológie patrí aj lexéma *záväzok*, príp. *záväzky*. V tejto skupine sa nachádza najviac dvojslovných pomenovaní, ktoré zodpovedajú prekladu 1:1. Zo šiestich prekladov sa štyri preložia dvojslovné a ďalšie dva príklady majú obidve možnosti, pričom prvý a posledný príklad sú len plurálovým resp. singulárovým variantom toho istého výrazu a o preklade rozhodla ich frekvencia v korpuse.

Tabuľka 5. Lexéma záväzok/záväzky

záväzky	zmluvné záväzky	2	2	A+S	die vertraglichen Verpflichtungen
	dlhodobé záväzky	2	2	A+S	die langfristigen Verpflichtungen
	krátkodobé záväzky	2	2	A+S	die kurzfristigen Verpflichtungen
záväzok	finančný záväzok	2	2	A+S	die Finanzverpflichtung/ die finanzielle Verpflichtung
	medzinárodný záväzok	2	2	A+S	die internationale Verpflichtung
	zmluvný záväzok	2	2	A+S	die Vertragsverpflichtung/ die vertragliche Verpflichtung

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Lexéma *podnik* (22), jej deverbálna forma *podnikanie* (2) a substantívum *podnikateľ* (4) sú zastúpené zväčša kompozitami, z toho je S + S (10), A + S (8), V + S (3) a jedno kompozitum má tvar adverbia (Ad) + S (das Gesamtunternehmen). Šesť tvarov je dvojslovných.

Tabuľka 6. Lexéma podnik

podnik	štátny podnik	2	2	A+S	der staatliche Betrieb/ das staatliche Unternehmen
	dopravný podnik	2	2	A+S	der Transportbetrieb/

					der Verkehrsbetrieb
	dcérský podnik	2	2	A+S	das Tochterunternehmen
	komunálny podnik	2	2	A+S	der Kommunalbetrieb / das Kommunalunternehmen
	nočný podnik	2	2	A+S	der Nachtbetrieb
	pohostinský podnik	2	2	A+S	der Gastgewerbebetrieb
	sesterský podnik	2	2	A+S	der Schwesterbetrieb
	súkromný podnik	2	2	A+S	der Privatbetrieb/ das Privatunternehmen
	zábavný podnik	2	2	A+S	der Amüsierbetrieb
	výrobný podnik	2	2	A+S	der Produktionsbetrieb/ der Herstellerbetrieb
	verejný podnik	2	2	A+S	der öffentliche Betrieb
	rodinný podnik	2	2	A+S	der Familienbetrieb/ das Familienunternehmen
	spoločný podnik	2	2	A+S	das Gesamtunternehmen / die Gemeinschaftsfirma
	bytový podnik	2	2	A+S	das Wohnungsunternehmen
	dodávateľský podnik	2	2	A+S	der Lieferbetrieb/ der Zulieferbetrieb
	drevospracujúci podnik	2	2	G+S	der holzverarbeitende Betrieb
	elektrotechnický podnik	2	2	A+S	der elektrotechnische Betrieb
	energetický podnik	2	2	A+S	der Energiebetrieb
	materský podnik	2	2	A+S	das Mutterunternehmen
	vodárenský podnik	2	2	A+S	der Wasserbetrieb
	vodohospodársky podnik	2	2	A+S	der wasserwirtschaftliche Betrieb
	strategický podnik	2	2	A+S	der strategische Betrieb
podnikanie	súkromné podnikanie	2	2	A+S	die private Unternehmung/ das private Unternehmen
	živnostenské podnikanie	2	2	A+S	die gewerbliche Wirtschaft/ das gewerbliche Unternehmen
podnikateľ	malý podnikateľ	2	2	A+S	der kleine Unternehmer/ der Kleinunternehmer
	stredný podnikateľ	2	2	A+S	der mittlere Unternehmer
	súkromný podnikateľ	2	2	A+S	der Privathändler/ der Privatunternehmer
	drobný podnikateľ	2	2	A+S	der Kleinunternehmer

Zdroj: Kášová, Tomášiková

V korpuse sme pracovali s lexémou *manažér*, ktorá v slovenčine vykazuje dve podoby - cudzojazyčnú - manager a domácu - manažér. V nemčine sa ortografická a fonetická podoba domáca a cudzojazyčná nerozlišujú. Väčšina významov mala tvar kompozita (13), z toho S + S (8), A + S (3), V + S (2), v jednom prípade sme použili preklad Leiter, v dvoch prípadoch sa v kompozite vyskytla pomlčka, jeden anglický kalk bol bez pomlčky a jeden tvar obsahoval tri slová. Len v jednom prípade

sa v preklade použil dvojslovný tvar - der technische Leiter. V ženskej prechýlenine výrazu je z dvoch výskytov jedno dvojslovné pomenovanie a jedno trojslovné predložkové pomenovanie - die Managerin für Kommunikation.

Tabuľka 7. **Lexéma manažér/manager**

manager	key account manager	3	3	Q+Q+Q	der Key Account Manager
	brand manager	2	2	Q+Q	der Brand Manager
manažér	manažér projektu	2	2	S+S	der Projektmanager
	manažér kvality	2	2	S+S	der Qualitätsmanager
	obchodný manažér	2	2	A+S	der Businessmanager
	projektový manažér	2	2	A+S	der Projektmanager
	produktový manažér	2	2	A+S	der Produktmanager
	finančný manažér	2	2	A+S	der Finanzmanager
	personálny manažér	2	2	A+S	der Personalmanager
	technický manažér	2	2	A+S	der technische Leiter
	licenčný manažér	2	2	A+S	der Lizenzmanager
	generálny manažér	2	2	A+S	der Generalmanager
	športový manažér	2	2	A+S	der Sportmanager
	marketingový manažér	2	2	A+S	der Marketing-Manager
	portfóliový manažér	2	2	A+S	der Portfolio-Manager
	vrcholový manažér	2	2	A+S	der Spitzenmanager
manažérka	personálna manažérka	2	2	A+S	die personale Managerin
	komunikačná manažérka	2	2	A+S	die Managerin für Kommunikation

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Z oblasti **práva** sme sa zamerali práve na lexému „právo“, ktorá je v korpuse bohato zastúpená, väčšinou vo forme kompozít (58), druhú skupinu tvoria dvojslovné pomenovania, ktorých je 9. Okrem toho je 5 lexém zastúpených dvojtvarovo a zaznamenali sme jeden ortografický výskyt cez pomlčku, jeden frazeologizmus a 3 predložkové preklady. V tejto skupine sme zaznamenali pomerne veľa tvarov, ktoré sú lexikálne odlišné a bez presného poznania termínu a reálie sa nedajú preložiť, ako napr. hrdelné právo - das peinliche Recht, hlasovacie právo - das Depotstimmrecht, právo prechodu - das Durchzugsrecht, právo prednostnej jazdy - das Vorzugsrecht, regálne právo - das Monopolrecht a iné. Námorné a morské právo sú preložené jedným termínom das Seerecht.

Tabuľka 8. **Lexéma právo**

právo	štátne právo	2	2	A+S	das Landesrecht
	finančné právo	2	2	A+S	das Finanzrecht
	právo skladu	2	2	S+S	der Lagervertrag

	hrdelné právo	2	2	A+S	das peinliche Recht / das Schwertrecht
	trhové právo	2	2	A+S	das Marktrecht
	hlasovacie právo	2	2	A+S	das Depotstimmrecht
	banské právo	2	2	A+S	das Bergrecht
	cirkevné právo	2	2	A+S	das Kirchenrecht / das kanonische Recht
	medzinárodné právo	2	2	A+S	das internationale Recht / das Völkerrecht
	morské právo	2	2	A+S	das Seerecht
	námorné právo	2	2	A+S	das Seerecht
	nástupnícke právo	2	2	A+S	das Nachfolgerecht
	občianske právo	2	2	A+S	das Zivilrecht
	obchodné právo	2	2	A+S	das Handelsrecht
	zvykové právo	2	2	A+S	das Gewohnheitsrecht
	pasívne volebné právo	3	3	A+A+S	das passive Wahlrecht
	patentové právo	2	2	A+S	das Patentrecht
	petičné právo	2	2	A+S	das Beschwerderecht / das Petitionsrecht
	písané právo	2	2	G+S	das geschriebene Recht
	pracovné právo	2	2	A+S	die Arbeitsgesetzgebung / das Arbeitsrecht
	práva a slobody	3	2	S+O+S	die Rechte und Freiheiten
	právo meča	2	2	S+S	das Waffenrecht
	právo na sebaurčenie	3	2	S+E+S	das Selbstbestimmungsrecht
	právo na súkromie	3	2	S+E+S	das Recht auf Privatsphäre
	právo na život	3	2	S+E+S	die Lebensberechtigung / das Lebensrecht
	právo prechodu	2	2	S+S	das Durchzugsrecht
	právo veta	2	2	S+S	das Vetorecht
	predkupné právo	2	2	A+S	das Vorkaufsrecht
	prednostné právo	2	2	A+S	das Vorzugsrecht
	prirodzené právo	2	2	A+S	das Naturrecht
	regálne právo	2	2	A+S	das Monopolrecht
	rodinné právo	2	2	A+S	das Familienrecht
	správne právo	2	2	A+S	das Verwaltungsrecht
	stanné právo	2	2	A+S	das Standrecht
	súkromné právo	2	2	A+S	das Privatrecht
	trestné právo	2	2	A+S	das Strafrecht
	útrpné právo	2	2	A+S	das Tortur-Recht
	vecné právo	2	2	A+S	das Sachrecht
	verejné právo	2	2	A+S	das öffentliche Recht
	vlastnícke právo	2	2	A+S	das Eigentumsrecht

	vnútroštátne právo	2	2	A+S	das innerstaatliche Recht
	vojnové právo	2	2	A+S	das Kriegerrecht
	volebné právo	2	2	A+S	das Abstimmungsrecht
	všeobecné volebné právo	3	3	A+A+S	das allgemeine Wahlrecht
	záväzkové právo	2	2	A+S	das Obligationsrecht
	dispozičné právo	2	2	A+S	das Verfügungsrecht
	právo prednostnej jazdy	3	3	S+A+S	das Vorzugsrecht
	autorské právo	2	2	A+S	das Autorenrecht / das Copyright
	právo azylu	2	2	S+S	das Asylrecht
	zmluvné právo	2	2	A+S	das Vertragsrecht
	právo na majetok	3	2	S+E+S	das Eigentumsrecht
	právo na informácie	3	2	S+E+S	das Informationsrecht
	právo zhromažďovania	2	2	S+S	das Versammlungsrecht
	právo na štrajk	3	2	S+E+S	das Streikrecht
	právo na vzdelanie	3	2	S+E+S	das Recht auf Bildung
	prístupové právo	2	2	A+S	das Zugangsrecht
	mediálne právo	2	2	A+S	das Medienrecht
	cirkevné právo	2	2	A+S	das Kirchenrecht / das kanonische Recht
	ústavné právo	2	2	A+S	das Verfassungsrecht
	aktívne volebné právo	3	3	A+A+S	das aktive Wahlrecht
	dedičské právo	2	2	A+S	das Erbrecht
	kánonické právo	2	2	A+S	das kanonische Recht
	licenčné právo	2	2	A+S	das Lizenzrecht
	podpisové právo	2	2	A+S	das Zeichnungsrecht
	právo na prácu	3	2	S+E+S	das Recht auf Arbeit / das Arbeitsrecht
	výsadné právo	2	2	A+S	das Monopolrecht
	záložné právo	2	2	A+S	das Pfandrecht
	zvykové právo	2	2	A+S	das Gewohnheitsrecht
	majetkové právo	2	2	A+S	das Vermögensrecht
	výhradné právo	2	2	A+S	das Alleinrecht / das Exklusivrecht
	poistné právo	2	2	A+S	das Versicherungsrecht
	daňové právo	2	2	A+S	das Steuerrecht
	civilné právo	2	2	A+S	das Zivilrecht
	dedičné právo	2	2	A+S	das Erbrecht
	feudálne právo	2	2	A+S	das Lehnrecht/ das Feudalrecht
	historické právo	2	2	A+S	das historische Recht
	hmotné právo	2	2	A+S	das materielle Recht

	sekundárne právo	2	2	A+S	das Sekundärrecht
	užívacie právo	2	2	A+S	das Nutzungsrecht
	voličské právo	2	2	A+S	das Abstimmungsrecht
	všeobecné právo	2	2	A+S	das Gemeinrecht
	patronátne právo	2	2	A+S	das Patronatsrecht
	ústavné právo	2	2	A+S	das Verfassungsrecht
	kanonické právo	2	2	A+S	das kanonische Recht
	obligačné právo	2	2	A+S	das Obligationsrecht
	obyčajové právo	2	2	A+S	das Gewohnheitsrecht

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Zaujímavé prekladové variácie konštatujeme pri lexéme *predpis*, *predpisy*, ktorú prekladáme ako die Vorschrift, Verordnung, Regelung, Regel, Verschreibung, Ordnung a Bestimmung. V tejto skupine sa nenachádza len jedno dvojslovné pomenovanie - die verbindliche Vorschrift, prakticky ide o kompozitá v spojení V + S (5), S + S (6), Adv + S (1) a dva deverbálne predponové deriváty (die Verordnung, die Vorschriften).

Tabuľka 9. Lexéma *predpis/predpisy*

predpis	vykonávací právny predpis	3	3	A+A+S	die Durchführungsvorschrift
	právny predpis	2	2	A+S	die Verordnung
	vykonávací predpis	2	2	A+S	die Ausführungsvorschrift
	osobitný predpis	2	2	A+S	die Sonderregelung
	prevádzkový predpis	2	2	A+S	die Hantierungsvorschrift
	záväzný predpis	2	2	A+S	die verbindliche Vorschrift
	lekársky predpis	2	2	A+S	die Arznevorschrift / die Verschreibung
	dopravný predpis	2	2	A+S	die Transportvorschrift / die Verkehrsregel
	interný predpis	2	2	A+S	die Geschäftsordnung
	colný predpis	2	2	A+S	die Zollvorschrift
predpisy	právne predpisy	2	2	A+S	die Rechtsvorschriften
	bezpečnostné predpisy	2	2	A+S	die Sicherheitsbestimmungen
	dopravné predpisy	2	2	A+S	die Transportvorschriften / die Verkehrsregeln
	zákonné predpisy	2	2	A+S	die Vorschriften
	mzdové predpisy	2	2	A+S	die Tarifbestimmungen

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Podobne pozoruhodný je preklad lexémy *osvedčenie*, ktorú do nemčiny prekladáme ako das Attest, die Beglaubigung, die Bescheinigung, das Testat, das Zertifikat, das Zeugnis. Hoci sme v našom korpuse

zaznamenali len dva výskyty tejto lexémy, len jeden preklad má ako základové slovo das Zeugnis.

Tabuľka 10. Lexéma osvedčenie

osvedčenie	technické osvedčenie vozidla	3	3	A+S+S	der Fahrzeugschein
	osvedčenie o pôvode	3	2	S+E+S	das Ursprungszeugnis/ der Stammbaum

Zdroj: Kášová, Tomášiková

Záver

Z uvedeného vyplýva, že s používaním slovníkov a prekladom slovenských VP do nemčiny je spojených viacero problémov, resp. nejasností, ktoré vyplývajú z už spomenutej odlišnej jazykovej typológie, avšak ovplyvňujú ho aj iné okolnosti. Ak sa stane, že preklad z rozličných dôvodov nie je možný, potom je potrebné chýbajúce poznanie vysvetliť. Teoreticky je teda problémové priradenie konkrétneho pomenovania k definovanému predmetu alebo obsahu.

Ide o.i. o kultúrne špecifiká, historicky podmienené rozdiely, jazykovo-typologické rozdiely, ale aj o rozdiely v pojmovej oblasti. V prvom prípade sa dá VP preložiť približne, resp. sa dá predmetný pojem opísať v cieľovom jazyku, napr. *prvá nápravno-výchovná skupina* - „*die Erziehungsanstalt, Gruppe 1*“, v slovenčine sa používa aj termín „*minimálny stupeň stráženia*“ - *minimale Überwachungsebene*. V nemčine je možných viacero prekladov vo forme VP alebo kompozita, napr. *geschlossener Vollzug, offener Vollzug, Freiheitsstrafe, Jugendstrafe, Sicherungsverwahrung*. V druhom prípade ide najmä o metaforické VP, ktoré súvisia s rozličným historickým vývinom napr. „*španielska dedina*“ - „*bömisches Dorf*“ a nie, ako by sme očakávali, „*spanisches Dorf*“.

Typologická⁵ inakosť slovenčiny a nemčiny má vplyv na explikáciu (sprehľadnenie) významu termínu. Slovo tvorná jednoduchosť kompozít má za následok to, že slovenské viacslovné ekvivalenty sa nachádzajú pod alebo nad hranicou explicitnosti, napr. *schopnosť úveru* - *die Kreditwürdigkeit, skúška správnosti* - *die Plausibilitätskontrolle, Plausibilitätssprüfung, Plausibilisierung*. V poslednej skupine ide o rozdiely v pojmovej oblasti, pričom sú to rozdiely, ktoré môžu byť pre začínajúceho prekladateľa nepríjemnou skúsenosťou, napr. *zníženie hodnoty* (devalvácia) - *die Entwertung* (die Devaluation), ktorá môže znamenať oficiálne opatrenie, ale môže byť zároveň aj trhovo podmienená. V takýchto prípadoch je

⁵ Oba jazyky síce patria do indoeurópskej jazykovej rodiny, nemčina je flexívnym západogermánskym jazykom s aglutinačnými prvkami a silným analytickým smerovaním, slovenčina je flexívnym západoslovanským jazykom so silnou mierou syntetizácie.

kontextuálne vyznenie prvoradá pri rozhodovaní sa o spôsobe a forme prekladu.

Bibliography

- ČERMÁK, František, BLATNÁ, Renata, 1995. *Manuál lexikografie*. Praha: H&H, s.11-12.
- DORNSEIFF, Franz, 1934. *Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen*. Berlin: De Gruyter, 1933-1940; 8. Auflage, Berlin: De Gruyter 2004.
- FLUCK, Hans-Rüdiger, 1984. *Fachdeutsch in Naturwissenschaft und Technik*. Heidelberg: Julius Groos. ISBN 3-87276-519-1.
- HAUSMANN, Franz Josef, 1977. *Einführung in die Benutzung der neuf-ranzösischen Wörterbücher*. Tübingen; 1977 (= *Romanistische Arbeit-shefte 19*) - *Lexikographie*. In: *Handbuch der Lexikologie*. Hrsg. von Ch. Schwarze/D. Wunderlich. Königstein/Ts. 1985, s. 367-511.
- HAUSMANN, Franz Josef, 1988. *Grundprobleme des zweisprachigen Wörterbuchs*. In: Hyldgaard - Jensen, K. a A. Zwitsteren (eds.) *Symposium on Lexicography III. Proceedings of the Third International Symposium of Lexicography*. Tübingen: Niemeyer, s. 137-152.
- KROMANN, Hans Peder, RIIBER, Theis, ROSBACH, Poul, 1984. In: https://books.google.sk/books?id=AgjcAYpqwgMC&pg=PA3&lpg=PA3&dq=Kromann,+Riiber+a+Rosbach+1984&source=bl&ots=q0mzx8c_7Q&sig=
- MODEL, Benedigt Ansgar, 2010. *Syntagmatik im zweisprachigen Wörterbuch* (Lexicographica. Series Maior). Berlin: De Gruyter.
- MÖHN, Dieter, 1986. *Determinativkomposita und Mehrwortbenennungen im deutschen Fachwortschatz*. In: *Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache*, Band 12, s. 114.
- REY-DEBOVE, Josette, 1970. *Les limites des applications de la linguistique a la lexicographie* (dictionnaires monolingues). In: *Babel* 16, s. 25-29.
- ROELCKE, Thorsten, 2012. *Terminologisierung in DIN 2330, Abschnitt 2. Überlegungen zur Konstitution eines terminologischen Systems in einem terminologischen Text*. In: *Fachsprache* 1-2/2012, s. 65-86.
- QUASTHOFF, Uwe, 2004. *Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen*. 8. Auflage, Berlin: De Gruyter 2004.
- SAROLTA, László, 1996. *Probleme der Mikrostruktur. Überlegungen zu einem neuen deutsch-ungarischen Handwörterbuch*. In: *Lexikographie zwischen Theorie und Praxis. Das deutsch-ungarische Wörterbuchprojekt* herausgegeben von Regina Hessky. Tübingen: Niemeyer, s. 43.
- SCHAEDER, Burkhard, 1987. *Germanistische Lexikographie*. (Lexicographica. Series Maior 21). Tübingen: Niemeyer, s. 56.

SCHNEIDER, Franz, 1998. *Studien zur kontextuellen Fachlexikographie: Das deutsch-französische Wörterbuch der Rechnungslegung* (Lexicographica. Series Maior). Berlin: De Gruyter, s. 22.

WIEGAND, Herbert Ernst, 1989. *Aspekte der Makrostrukturen im allgemeinen einsprachigen Wörterbuch*. In: Hausmann, F. J; Reichmann, O.; Wiegand, H. E. & Zgusta, L. (Hrsg.) *Wörterbücher, Dictionaries, Dictionnaires: Ein internationales Handbuch zur Lexicographie*. Teilband 3. Berlin: De Gruyter, s. 375-399.

WIEGAND, Herbert Ernst, KUČERA, Antonin, 1981. *Brockhaus-Wahrig: deutsches Wörterbuch auf dem Prüfstand der praktischen Lexikographie*. 1. Teil. In: *Kopenhagener Beiträge zur germanistischen Linguistik* 18. Kopenhagen: Institut für germanistische Philologie, s. 94-217.